Il-Kappellun ta' l-Agunija

Anton Morana

Għamilt ħafna żmien infittex biex insib ritratt kif kien il-Kappellun ta' l-Agunija qabel il-gwerra li għaddiet iżda qatt ma rnexxieli nsib wieħed. Kulħadd kien jgħidli kif kien dan il-Kappellun, u kien hemm min jiftakru sewwa u tani ħafna dettalji. Iżda ftit tax-xhur ilu kellu jkun Joseph Grima li tani l-aħbar li James Aquilina kien irnexxielu jsib dan ir-ritratt. Kont naf li jeżisti ritratt ta' dan il-Kappellun għax fil-kotba tal-Fabrika tal-Knisja, jiġifieri l-Kotba tal-Kontijiet, hemm imniżel li l-Monsinjur Debono, Kappillan ta' Ħal Luqa (1936-1956), qabel ma tkisser il-Kappellun biex jinbena mill-ġdid, ġab lil fotografu Cianco biex jieħu r-ritratti. Dawn ir-ritratti qatt ma nstabu fl-Arkivju u issa nstabu għand persuna minn Birkirkara. Ritratti ta' l-altar tal-Kor u taċ-Ċintura għadhom jeżistu, iżda tal-Kappellun ta' l-Agunija u tar-Rużarju, ma kienu jidhru mkien.

Dan il-Kappellun jgħidulu ta' l-Agunija għax fih hemm l-altar imsejjaħ ta' l-Agonizanti. L-istorja kif beda jissejjaħ hekk tinsab fil-ktieb ta' Dun Ġużepp Micallef: *Ħal Luqa Niesha u Ġrajjietha*. Meta sar il-Kappellun ta' l-Agunija kif jidher f'dan

għal paġna 16

Ir-ritratt misjub minn James Aquilna li juri kif kien il-Kappellun ta' l-Agunija qabel l-aħħar gwerra dinija. Jidher ċar li kien diga' tneħħa l-altar u ngħata bidu tax-xogħol li wassal biex inbidel totalment.

Saviour Magro Ironmongery

jispeċjalizzaw fl-għodda u fis-sistemi ta' l-Intercom

Wesgħet il-Vittmi tal-Gwerra, Luqa

Tel: 2166 7339

Ladies Wear and Accessories

22, Triq San Ġorġ, Luqa

Tel: 2167 3219

G. DARMANIN

Service Station

Valletta Road Luqa

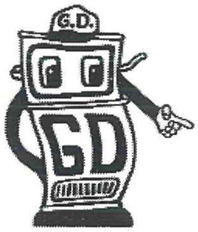

Tel: 21667109

Il-Kappellun ta' l-Agunija

minn paġna 15

ir-ritratt? L-altar kien tas-Sodalita' ta' l-Agonizanti fis-Seklu 18, anzi kmieni fis-Seklu 18. Il-kwadru beda juri l-Kruċifissjoni u fuqu twaqqfet ukoll il-Fratellanza tad-Duluri fl-1746. Kienet issir il-festa tas-Salib fit-3 ta' Mejju u fuqu kien hemm esposta s-sena kollha, kif għadu jsir illum, ir-relikwa tas-Salib Imqaddes. Dan l-altar għandu wkoll lampier tal-fidda li jġib id-data 1765. Aktar 'il quddiem, fuq dan l-altar tpoġġa l-Korp Sant ta' San Feliċissimu, statwa sabiħa ferm ta' Pietru Pawl Azzopardi li nħadmet fl-1834.

Hemm ħafna xi tgħid fuq is-sbuħija ta' dan il-Kappellun iżda r-ritratt jitkellem waħdu. L-iskultura saret fis-Seklu 18 u nafu ta' min hi wkoll u kemm qamet flus. Dan ix-xogħol huwa ta' Pietru Pawl Zahra. Qamet xi 115-il skud (ara Ktieb ta' l-ispejjes ta' dan l-altar li jinsab fl-Arkivju tal-Kurja). Kienet il-moda dak iż-żmien li l-knejjes tagħna kienu jiddekorawhom b'ħafna skultura Barokka. U hekk għamlu fil-knisja parrokkjali tagħna, meta setgħu. Jekk tħares sew lejn dan ir-ritratt tinduna li l-iskultura tiddomina fuq kollox biex joħroġ l-effett tal-pittura fiċ-ċentru. L-iskultura ma kienetx isir biex tkun iddekorata, għax l-effett ta' l-iskultura kien joħroġ waħdu. Kieku kellek tagħmel studju sew dan il-Kappellun isib li huwa maqsum f'xi erba' partijiet. Iżda l-effett tal-kompożizzjoni ta' l-iskultura jagħti dehra sħiħa lil din il-festa ta' skultura.

Jispikkaw konna nsibu ż-żewġt anġli kbar li hemm fuq kull naħa tal-kwadru u l-ħafna sħab u puttini li jidhru l'hawn u l'hemm sa fuq l-arzella. Sbieħ huma l-pilastri tal-Kappellun, avolja l-kapitelli huma ta' stil Korint, filwaqt li l-pilastri l-oħra huma stil Doriku. Interessanti wkoll huma ż-żewġ armi ta' Isqfijiet li hemm fuq kull naħa, isfel nett fuq il-gwarniċa taz-zokk-latura.

Mir-ritratt ma nistax ngħid ta' min huma dawn l-armi, iżda kienet moda wkoll li meta kien isir xogħol bħal dan, kienet isir l-arma ta' l-Isqof. F'dan il-każ huma tnejn. Fil-Kor l-antik tal-knisja, kien hemm l-armi ta' l-Isqof Alferan de Bussan u ta' Sant' Andrija. Illum ukoll fuq il-Kor hemm l-armi ta' l-Arċisqof Gonzi u xi Isqof ieħor u ta' Sant' Andrija. Biss hija rari ħafna li tara ħaġa bħal din issir fuq altari bħal dawn. It-tieqa fl-arzella hija mdawra bl-iskultura wkoll. Il-kwadru ta' l-Agunija għadu jeżisti u hu l-istess li hemm fil-Knisja llum. Jidher li meta sar il-Korp Sant ta' San Feliċissimu saret in-niċċa li poġġewh fiha.

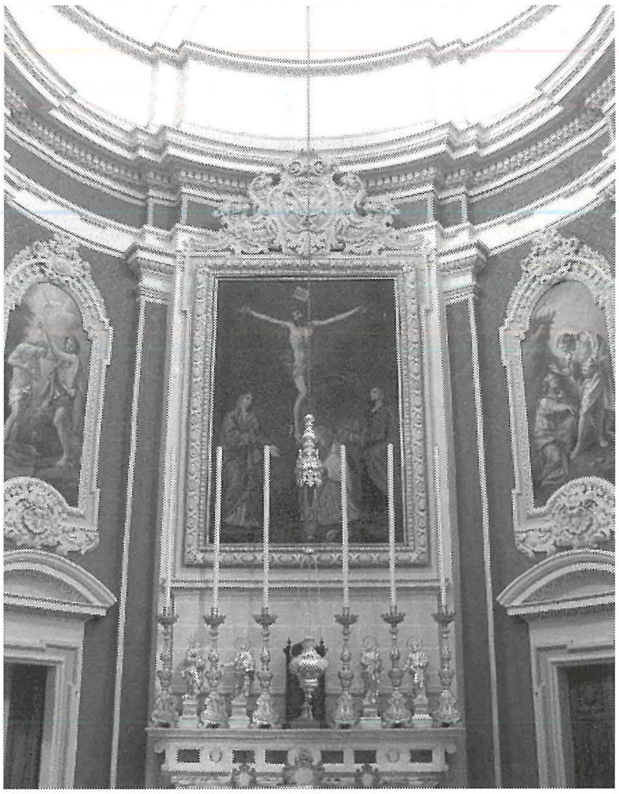

Il-Kappellun ta' l-Agunija kif inhu llum.

Hekk illum nafu kif kien dan il-Kappellun u nistgħu napprezzaw x'kienu kapaċi jagħmlu in-nies ta' qabilna fil-Knisja Parrokkjali ta' Ħal Luqa. Issa jonqos li nsibu ir-ritratt l-ieħor ta' l-altar tar-Rużarju biex nieħdu stampa ċara ta' kif setgħet kienet il-knisja minn ġewwa qabel l-aħħar gwerra dinija. Dan ukoll jagħmel parti mill-patrimonju ieħor ta' Ħal Luqa li spiċċa darba għal dejjem iżda li b'xorti tajba għandna ritratt li juri x'kien hawn.

Luqa St. Andrew's Football Club

Dione Zammit

Għal xorb ġenwin f'atmosfera ta' ħbieb

Live Football on Big Screen from the Great Dione

Ta' Balal

Prop: Emanuel Gatt

Triq il-Ġdida, Luqa

Tel: 21809351

Automatic Fuel Service with Cash and/or Card

General Tyre Repairs and New Tyres also Lubricants, Auto Parts and other Accessories

Telstar Butcher

Misraħ iż-Żgħażagħ Luqa

Tel: 21897927